

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 604/2017 rd

Svar på skriftligt spørgsmål om en reform av translagen

Till riksdagens talman

I det syfte som anges i 27 § i riksdagens arbetsordning har Ni, Ärade talman, till den minister som saken gäller översänt följande skriftliga spørgsmål SS 604/2017 rd undertecknat av riksdagsledamot Outi Alanko-Kahiluoto /gröna:

Avser regeringen vidta åtgärder för att revidera translagen så att den av Europeiska människorättsdomstolen konstaterade kränkningen av de mänskliga rättigheterna upphör i Finland och man genom lag garanterar transpersoner självbestämmanderätt, skydd av privatlivet och personlig integritet?

Som svar på detta spørgsmål anför jag följande:

Om fastställandet av transpersoners kön bestäms i lagen om fastställande av transsexuella personers könstillhörighet (563/2002, ”translagen”). I translagen föreskrivs de villkor som ska uppfyllas för att en annan könstillhörighet än den som antecknats för personen i befolkningsdatasystemet ska kunna fastställas. En av dessa förutsättningar är att personen har undergått sterilisering eller av annan orsak saknar fortplantningsförmåga (det så kallade sterilitetskravet).

Åren 2013–2014 verkade en arbetsgrupp vid social- och hälsovårdsministeriet med uppdrag att utarbeta förslag till att stryka villkoret i translagen om att en person ska sakna fortplantningsförmåga och vara ogift för att få sin könstillhörighet fastställd. Bakgrunden till att arbetsgruppen tillsattes var att Europarådets kommissionär för mänskliga rättigheter rekommenderade att dessa villkor ska strykas. Arbetsgruppen utarbetade en proposition i ärendet men den dåvarande regeringen överlämnade den inte till riksdagen.

Villkoren för fastställande av könstillhörighet i translagen har reviderats utifrån den proposition statsminister Juha Sipiläs regering avgett. Då vissa lagändringar genomfördes till följd av en ändring av äktenskapslagen så att denna blev könsneutral (RP 65/2015 rd) ströks kravet på att en person ska vara ogift ur translagen och den övriga regleringen av äktenskap och registrerade partnerskap reviderades. Om en person lever i ett registrerat partnerskap gäller det samtycke av den andra parten som förutsätts i förfarandet för fastställande i fortsättningen ändringen av partnerskapets juridiska form, inte fastställandet av den andra partens könstillhörighet. Den andra parten behöver inte ge sitt samtycke till fastställandet av könstillhörigheten om paret redan är gift. Genom dessa ändringar framhäver man självbestämmanderätten för den person som ansöker om fastställande av könstillhörigheten. Ändringen av translagen trädde i kraft i mars 2017. Regeringen har inte avtalat om övriga ändringar i translagen.

Den arbetsgrupp som tillsattes av social- och hälsovårdsministeriet hade även i uppdrag att utvärdera eventuella övriga ändringsbehov i translagen och lägga fram förslag till grund för det fortsatta arbetet. Arbetsgruppen föreslog i sin slutrapport (SHM 2015:23) att man klarlägger

Svar på skriftligt spørgsmål SSS 604/2017 rd

möjligheten att ändra lagstiftningen så att en person kan meddela eller ansöka om fastställande av könstillhörighet i befolkningsuppgifterna utan medicinsk utredning om könstillhörighet. Dessutom ansåg arbetsgruppen att det finns fog för att även granska kravet på att den som ansöker om fastställande av könstillhörigheten ska vara myndig samt att man bör bedöma hur man ska föreskriva om föräldraskapet. Arbetsgruppen ansåg att dessa ändringar skulle kräva att ärendet bedöms med beaktande av omyndiga personers bästa och rättigheter, konsekvenserna för övrig lagstiftning samt frågor kring säkerställande av registeruppgifternas tillförlitlighet.

Helsingfors 12.1.2018

Familje- och omsorgsminister Annika Saarikko